

**בראיון מיוחד לעדנה פינרו
מגלה בימאי "ער האיזמרגד"
מדוע ליהק את בנו הדיסלקטי
בחפקיד הילד החטוף בג'ונגל**

בורמן ובנו

ל לעולם לרין כעוון חיפושים אחרי חיים קלים. אפילו שוורנר הרצוג קבע שיא של טיורף וישב בג'ונגל הבראזילי במשך הרבה שנים למען פיצקראלדו. הרי שבורמן ישב שנה תמימה, מלבד כמה גיחות קצרות הכיתה, לשמירה על זחיות-הרעת, למען יער האיזמרגד.

גם הרצוג וגם בורמן מתעניינים, כל אחד בדרכו שלו, בזיקת האדם לטבע ובהתנכלות האדם לטבע. אך אם הרצוג הואשם באינטלקטואליזם קר כרג ובניצול הפרימיטיב התמים לצרכיו הקולנועיים האנוכיים, הרי בורמן מתייחס לדבר בלהיטות חושנית, ומקריב למען המטרה חייה של מישפחה שלמה; עד היום היו רק אשתו קריסטל (מעצבת-התלבושות) ובתו (ששיחקה באקס-קאליבור, סרטו הקודם) שותפות לעשייה. הפעם, בנו הצעיר, צ'ארלי, נושא את דגל אביו ומגלם את הילד הלבן, הנחטף בידי אינדיאנים — תפקיד שאליץ גם אותו לחיות בג'ונגל תקופה ארוכה, ולהורות בסוף הנסיון המרעישי הזה לפני העיתונאים, שבאו לפגוש אותו בסוף פסטיבל קאן, כי "הסרט שינה את חיי".

כיצד מעו בימאי לסכן במידה כזו את שלום

כנות ברזיל ככנות השבט האינדיאני ב"ער האיזמרגד"
אל תגעו בטבע!

לכן העדפתי ליצור, ממה שלמדת, שני שבטים דמיוניים, "הכלתי-נראים" — הטובים; וה"טרמיטים" — הרעים. למעשה, לא רק האינדיאנים אינם אותנטיים, כי אם גם הסיפור. בהתחלה היה זה קטע-עיתונות על מעשה דומה שהתרחש בפרו. ניסינו למצוא את האב והבן המקוריים ולא הצלחנו. אבל תוך כדי חיפוש התברר לנו שהתרחשו כ-500 מיקרים כאלה. ילדים נחטפו על-ידי אינדיאנים ולא הוחזרו לציוויליזציה המערבית.

שאלה אחרונה דג'ון בורמן: מהו הסם, שהאינדיאנים משתמשים בו כדי להיכנס לטראנס המפורסם שלהם?

את התערוכת הם שומרים בסוד. הם מפיקים

נעורתי במוסיקאי שהיה איתנו, כל הזמן, ג'וניור מורד, שהיה מתחיל לתופף. הקצב, אותו קצב שכל בראזיל מתואמת לפיו, היה מידבק ומכניס את האנשים לעבודה. האינדיאנים שבצוות, שחלקם עובו את שיכטיהם לפני שנים רבות וחלקם גרלו בעיר והם מנותקים למעשה מן המסורת של חיי הג'ונגל היו נכנסים לטראנס למישמע הקצב הזה. אני זוכר כלילה אחד איך אחד האינדיאנים שלנו נכנס לטראנס מפחד כל-כך, שכל גופו נתקף ברטט עצום והוא החל ממלמל דברים מוזרים בקול מוזר. ראיתי כיצד צ'ארלי מחויק את האיש כורועותיו ובולם אותו מלשכך על האש, שכן האיש ניסה כל העת להשתטח על המדרה הבודהית.

עד כאן דבריו.
צ'ארלי בורמן התוודה כי מה שספג מן האינדיאנים ומסיפוריהם שינה אותו מקצה לקצה. בורמן האב כתב על הנסיון ביערות האמזונס ספר שלם, ואין להטיל ספק בכך שהספר עשוי להיות מרתק יותר מן הסרט. האם גם עכור היה זה שינוי של דרך-חיים? האם לא הרגיש כי הרדיפה אחרי התייעוד האכזוטי מתגברת על הקולנוען המיקצועי?

המשיך הבימאי:
אמת, החלק המרתק ביותר עבורי היתה השנה שביליתי עם האנתרופולוג פאלנברג בקרב האינדיאנים. היתה לי פריווילגיה נדירה לעקוב אחרי עבודתו של האיש שנלחם זה שנים נגד הכחדת תרבותם של השבטים החיים ביער הטרופי הזה ונגד הפלישה לשמורות-הטבע המיוחדות להם.

מה שראיתי שם הפך לבסיס לשני השבטים הדימוניים בסרט שלי. כי לא רציתי לעשות מה שעשה הרצוג. החלטתי מראש לא לנצל את האינדיאנים האותנטיים ולא להכניס הרס ומהומה למיסגרות המסורתיות שלהם. אני יודע שלכל צוות-הסרטה יש השפעה הרסנית על הציוויליזציה שלתוכה הוא חודר, ולא חשוב איזו אוכלוסיה אנושית תהיה זו. אנשי סרטים משי אירים אחריהם ארמה חרוכה.

חסתי על אותם אנשים, שתרבותם נמצאת היום באיום ממדי של העולם החיצוני וחייבת להתגונן מפני לחצי. לא רציתי להביא אל אנשים טהורים אלה מחשבים ובולדוורים ולהעמידם במבחן.

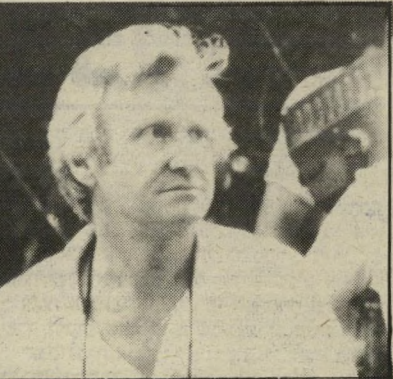
בות (בתפקיד האב) ובורמן הצעיר (בתפקיד הבן החטוף)
פנייתנוק תמימים וגוף בנוי היטב

היה לי קשה למצוא אצל הנערים, שבאו לבחינות, אותה פתיחות וביטוי בלתי-אמצעי שצ'ארלי התברך בהם, דווקא בגלל מה שנקרא גם בהתפתחותו הרגילה של ילד נורמלי. כי צ'ארלי הוא דיסלקטי, ורק מזה שנים מעטות שהצליח ללמוד קרוא וכתוב. מעולם לא למד במיסגרות-הינור מקובלות, ולכן ניחן במושגים חזותיים ויותר חושניים מאשר בעל האינטלקט המקובל. למעשה, הוא התנסה אישית בנסיון דומה למה שעבר על הגיבור. נדמה לי שצ'ארלי זכה לחוויות מופלאות עקב הנסיון הזה. במשך השנה שבה ביליתי במחקר, יחד עם האנתרופולוג ראספו פאלנברג, לא לקחתי איתי את צ'ארלי. אבל גם ההסרטה עצמה נמשכה שנה תמימה. במשך הזמן הזה נאלצנו לשאת את כל פיגעיהטבע האופייניים ליער טרופי שבאיזור האמזונס. כולל גישמי-זלעפות כבדים כלי-כך, שהאדם אינו מסוגל אפילו לנשום. נרבקנו כולנו כמה שמכונה אינרציה כראי זילית, מין אפתיה וחוסר-מניע לעשות משהו. כשהייתי צריך להחזיר את האנשים לעבודה,

בנו, ועד היכן מסוגל אדם להקריב מבני-מישי פחתו למען שיגיונותיו המיקצועיים; זו היתה הפעיה שהטרידה אותי יותר מכל, כשיצאתי לפגוש את ג'ון בורמן, פעם שניה בקאן, שנתיים אחרי הראיון הקודם שהעיק להעולם הזה. הוא לא היה מופתע, אך תשוכתו הפתיעה אותי.

סיפר ג'ון בורמן:
האמת היא שזו היתה החלטה קשה. אפילו שירעתי כי בכורח הטבע, הבן יתאים להפליא לתפקיד, פחדתי מן הלחץ שזה יפעיל על שנינו. כסיפור נחטף טומי בן השבע על-ידי אינדיאנים, מאומץ על-ידם, כשבמשך עשר שנים מחפש אותו אביו שאותו מגלים בסרט פוארס בות — ומוצא אותו כילד-רטיבע, ששפתו המקורית נשכחה ממנו בגיל 17.

צ'ארלי נהנה, או סבל מכן, שלא יכולתי למצוא נער בגיל המתאים. לצ'ארלי, בני, היו בדיוק פני התינוק התמימים והחמודים והגוף הבנוי היטב, שאפשר להאמין שהוא מסוגל פיסית לביצועים ולחיים הרצופים התמודדות עם תנאי הטבע שבג'ונגל.

בימאי בורמן

קודם האשה. אחר-כך הבת, ולבסוף גם הבן אותה מנולד מסויים שהעצים מפרישים כחורף ומתמצית צמחים, שלעניות-דעתי דומים ביותר לטבק, ואולי אפילו הסייה הטבק המקורי, בלי התערבות מיסחרית-תעשייתית. מדוע אי-אפשר להשיג תוצאות דומות מטבק מקובל — איני יודע. אולי הם משיגים זאת על-ידי צורת השאיפה שלהם, שהיא עמוקה מאוד. האמת היא שהיה אולפן-סרטים מפורסם, שאיני רוצה לנקוב בשמו, שהיה מוכן להשקיע כסרטי ובלבד שאביא לו את סוד הסם. בהתחלה כמעט והתפתתי להכניסם כשותפים, אבל תוך כדי משאומתן התברר לי מהי כוונתם האמיתית.